

Abonamentul:
 Pentru monarhie:
 Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
 6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.
 Pentru străinătate:
 Pe 1 an 18 fr., $\frac{1}{2}$
 an 9 fr., $\frac{1}{4}$ an
 4 fr. 50 cm.
 Foia apare în fiecare
 Sâmbătă

Unirea

Inserțiuni:
 Un șir garmond:
 odată 14 fl., a doua
 oară 12 fl., a treia
 oară 10 fl.
 Tot ce privește foaia
 să se adreseze la: Re-
 dațiunea și admini-
 stratiunea „Unirea”
 în
 Blaj.

Foaie bisericească-politică.

Anul XIX.

Blaj, 6 Martie 1909.

Numărul 9.

Păstori fără turme.

Moneta are două fețe.

E trist, fără îndoială fenomenul semnalat în primul numărului trecut al foiei noastre, când adecă păstorul își uită de sublima lui misiune și lasă oile și fuge....

Dar e un fenomen foarte sporadic acesta și dacă e vorbă să intrăm mai adânc în analiza lui, ajungem la convicția, că mult mai adese *turma își părăsește păstorul* — și nu invers.

Păstorul, cu misiunea lui sfântă și mare, cu sublimitatea învățăturilor evanghelice, rămâne tot mai izolat în munca lui atât de grea și atât de slab retribuită.

Alte vânturi suflă peste lume.

Spiritul necredinței a pătruns până jos la pătura virgină a popoului, în haina nazarenismului și a socialismului. Vedem cu durere șovăiri, slabe șovăiri deocamdată încă, chiar în pătura de jos a popoului, cari semnalează dezastrul moral de mâne.

Cât pentru pătura așa numitei „inteligente” a noastre, constatarea

e și mai dureroasă. Aici nu mai întimpinăm numai șovăiri abia remarcabile, ci indiferentism față de orice chestie de credință, ironie și batjocură chiar față de sfintele instituții, cari au crescut și adăpostit pe strămoșii nostri și cari au *creat* deadreptul și clasa noastră cultă de astăzi.

Spunem un adevăr și nu ne e teamă, că vom fi desavuajați, când afirmăm, că: *clasa noastră cultă de astăzi este, — direct sau indirect — o creațiune a bisericii însaș.*

Să luăm datele statistice, să constatăm câte procente din intelectualii nostri de astăzi sunt fi de preoți; câți din ceialți au crescut apoi cu stipendii și cu alte multe ajutoare, ce se distribuie tinerimii gimnaziale și universitare? Dacă am adună sumele cheltuite de biserică pentru scopuri culturale, numai în decurs de câteva decenii, am putea arăta sute de mii și milioane chiar, cari s'au împrăștiat din puținul ce aveam, pentru a ne crea o clasă cultă, cum aveau alte neamuri, mai norocoase decât acel al nostru.

Și după atâta amar de jertfe risipite, când avem și noi o clasă cultă — creată cu multă trudă din agonisirea bisericii — cu ce își arată recunoștința această pătură a intelectualilor? Unde sunt avocații cu venitele lor fabuloase, unde publicul mirean cel cu dare de mână, ca amintindu-și de binefacerile primite în vremuri grele, să le restituie într'o formă sau alta bisericii, care i-a scos la liman? Unde e măcar simțul primitiv al recunoștinței?

Biserica și slugitorii ei le-au dat mâna de ajutor, când erau în strâmtoare; acum, când nu mai au lipsă de ea, nu se mai interesează de dânsa. Adecă totuș a mai rămas un interes, în sensul negativ al cuvântului, acela de a-i *cere* și de aci încolo jertfe și iarăș jertfe, jertfe nouă și neîntrerupte. Erau obicinuiți să ceară în trecut și continuă și acum a cere, fără a-și da seama, că și ei ar avea oarecari datorințe de creștini și de intelectuali crescuți cu jertfele bisericii.

Preoțimea noastră, cea atât de slab retribuită în proporția calificației ce o are, e foarte puțin

FOIȚĂ.

Vorbirea de deschidere

a doamnei Cornelia Deac, prezidenta reuniunii femeilor române din Blaj.

Onorată Adunare generală!

Ne este cunoscut la toți scopul și menirea pentru ce se înființează reuniunile de femei; scopul la toate, e mai tot acelaș, adecă de a da mână de ajutor celor lipsiți, numai cât în diferite forme; unele ajută văduve, și orfani mizeri; altele lucră pentru înființarea orfanatrofiilor, unde să-și găsească adăpost acei copilași, cari nu mai sunt a nimenui, și altele au de scop a provedea fete orfane cu celea de lipsă la caz când se mărită; și pe urmă altele se luptă pentru susținerea internatelor și școalelor de fete. Tot atâtea scopuri nobile și mărețe, cari ne arată clar și evident, că femeii dela natură îi este impus de a înangăia, de a ajuta, mult-puțin, după cum îi permit împrejurările, va

se zică, de a se ocupa cu lucruri de caritate. Mai ales reuniunile noastre românești își au menirea de a susține școli și internate de fete, unde fiitoarele matroane române, să aibă prilejul, și ocazia de ași înmulți cunoștințele celea de lipsă, pentru a deveni damă cultă în societate, și să primească cu spese moderate, educație potrivită stărilor noastre.

Am văzut undeva un tablou, unde erau pozate un grup de fetițe, cu învățătoarele lor, iar pe tablou inscripția „Femeia română este setoasă de știință”. Da! așa este, româncea dela natură este ageră, ea are voință de fier, numai ocazie să aibă, ca să poată profita. Dar nu-i destul să se pună pond mare în educația fetițelor, numai pe studii, pe limbi, muzică, pictură, și alte lucruri moderne, fără în primul loc, cu toată stăruința e de lipsă a sădi în inimile fragede ale fetițelor, credința, iubirea de Dumnezeu, și să fie păzite de veninul secului al XX-lea, care omoară moralicește fericirea și liniștea familiară.

Da, Doamnelor și Domnilor! trăim în

secolul luminilor, în toate vedem progres și înaintare, numai în ale credinții regres; trăim în veacul așa zicând al minunilor azi-mâni în daraverile, și afacerile noastre nu vom mai călători pe rotogolul pământului, ci prin aer vom ținea rost cu zborul paserilor; și pe lângă toate acestea, așa rar întâlnești vre-un individ, care să fie mulțumit deplin cu soartea, nu prea vezi fericirea, îndestulirea, în familii, care o auzeam dela părinții nostri, și cari ni-se par ca niște povești. Oare ce se fie cauza? oare nu cade cât de mică neglijență și pe mamele moderne de azi? ori nițel indiferentism în educația religioasă? Să fim numai atenți în societatea modernă de azi, și vom vedea, damicele, cari abia și-au terminat studiile, nu se mai mulțumesc cu progresul făcut în raionul lor, și în cercul lor de activitate, ele drăgutele vor mai mult; ele așa cugetă, că numai așa pot fi de o cultură înaltă și modernă, emancipate, vezi Doamne învățate, dacă vor ceti cărți de celebrii lumii, deși mă îndoiesc, că le-ar pricepe, dar în fine se

considerată, foarte puțin sprijinită chiar din partea elitei noastre intelectuale. În schimb, când e vorbă de muncă multă, care nu aduce tantieme imediate, cine trebuie să fie în frunte, să muncească cu disconziderarea ori căror interese mai mici? Preoțimea, brava noastră preoțime, — „preoți cu crucea în frunte...”

Și când pe urmă munca a adus roade, preoțimea poate reîntra iarăși în întunerecul vieții ei trudite și grele, căci nimeni nu se mai interesează de soarta ei, până la alt prilej, când nevoia o scoate iarăși la iveală, din fundătura de sat uitat și obscur.

E timpul suprem, ca lumea românească să-și aducă aminte de tot ce datorește bisericii, — să apretieze munca și jertfele slujitorilor ei în toată realitatea.

Biserica a jertfit *în totdeauna*; e just și clar, că credincioșii încă sunt datori să jertfească măcar din prisosul lor, mai ales în zile așa de grele, cum sunt aceste de acum.

E ușor păstorului. să-și conducă turma, când aceasta ascultă cu dragoste de glasul lui povățuitor; dar cât de grea e soarta acelora, dela cari se pretinde totul și în schimb i-se dă așa de puțin.

E un fenomen trist acesta, un fenomen de distramare și de ruină.

Din norocire, suntem numai la începutul lui.

Aveam datorința de al semnală, căci dacă turma nu se va aduna mai strâns în jurul păstorilor, grele vremuri au să vină peste neamul nostru nenorocit.

REVISTE.

Budapesta. Va fi ori nu va fi războiu — fiecare se întreabă, și fiecare îi este frică nu cumva să ieasă, că va fi. Monarhia noastră tună pe ascuns, că va disciplina pe neastâmpărata vecină — vecina se răstoiește mereu cu o vădită frică de războiu. Ieri alaltăieri au răsuflet mai ușor oamenii, că Muscalu, de care și acuma ne temem și care eră pe partea Sârbiei, spuse o vorbă de pace. Dar vorba, se vede, că nu a fost spusă cu sinceritate, nu prinde, Sârbia nu se liniștește și astfel iar suntem în chinul nesiguranței de ieri, a cărui sfârșit totuși — după semne — va fi războiu.

În Sârbia sunt două partide, una moderată a regelui, în frunte, cu regele Petru, alta războinică, după cum sunt dispozițiile sufletești a armatei și o parte a poporului, în frunte cu moștenitorul de tron George. În caz când spiritele nu

s'ar calma și ar insista cu orice preț pentru un războiu, chiar și cu sinuciderea proprie, păsește în frunte George: — La caz când însă războiul nu s'ar face ar fi inevitabilă în Sârbia o revoluție internă între frați, care ar fi un adevărat desastru pentru Sârbia și a cărei urmare ar fi alungarea actualului rege. Pentru susținerea dinastiei rolurile s'au împărțit între tată și fecior. Dacă erumpe revoluția rămâne moștenitorul de tron, care se bucură de o simpatie deosebită — dacă erumpe războiul, rămâne dinastia așa cum e. Și decât o revoluție între frați, mai bine un războiu cu dușmanul.

Comisia încredințată cu ces-tiunea bancii autonome și-a ținut ședința. A fost o ședință foarte șgomotoasă în care unii dintre deputații guvernamentali, în frunte cu Justh, au desaprobat șgomotos păreriile corifeilor magiari în aceasta afacere. Ținuta aceasta șgomotoasă a partidei Justh a făcut o impresie penibilă și e desaprobata de toate foile, cari stau în serviciul guvernului — în terminii cei mai aspri — invocând *cultura, inima, mintea*, lucruri pe cari înzădar le cauți pe acolo.

ocupă, cetesc pe Schopenhauer pe Rousseau pe Voltaire și Dumnezeu mai știe pe cine, încep apoi a filozofa și în fine a se clătina în credință, deja inimile lor sunt infectate.

Te cuprinde o durere, o îngrijire oareș careva, când te cugeți, oare de va merge asta tot așa progresând, atunci în viitor ce mame au să devină? cine va pune la olaltă, mânuțele gingașe ale generații venitoare pentru a rosti primul „Tatăl nostru?” căci acea casă, acea familie, unde lipsește credința, după părerea mea seamănă mai mult cu o peșteră rece, întunecoasă, fără de viață, unde nu te indulcește, nu te înviorează nimic. Noi femeile fie ca educatoare, fie ca mame, nu numai, că suntem chismate, dar avem sfântă datorință a altui în inimile lor religiositatea, căci oare cine are mai mare lipsă de credință? Oare nu femeia? Oare nu femeia este mai simțitoare? Și tot ea este și mai expusă valurilor vieții, cari la tot pașul o amenință; să ne gândim numai nițel una fiecare dintre noi, nu am avut în viață, momente de acelea? nu am fost în așa stare sufletească, când de nu eră credința, nu mai aveam speranță și atunci eram răpite de desperare. Eu așa cred, că puține vor fi acelea dame, cari aceasta nu o au esperiat-o; și unde credința este neclintită, acolo femeia, cu mult mai ușor supoartă și celea mai mari nefericiri, și cu mult mai puține sunt percentele acelor femei, normale, cari se lasă strivite de desperare. De exemplu ne pot

servi vechii Romani, cari aveau o mulțime de zei iar toate lucrurile și mai toate obiectele le erau dedicate zeilor, și cu cât cutremur îplineau poruncile și ceremoniile prescise zeilor, la din contră, le eră teamă, că vor atrage mânia lor. Așa Vestalinele cu câtă sfîntenie păziau focul sacru, și dacă se întâmplă să se stângă, erau pedepsite amar, chiar și cu moarte, îngropate de vii. De aici urmează de sine, că în epoca în care s'a pus pond pe religie și morală, vechii Romani, au fost la culmea splendoarei și strălucirii lor, iară când dela acestea s'au abătut, a urmat decădița.

Cu oareșcareva satisfacție cetisem într'un ziar, că într'o adunare ținută în anul trecut în Londra, unde au fost reprezentate mai toate popoarele din Europa, venind pe tapet creșterea și educarea tinerimei, au luat un conclud unanim, ca tinerimea să se crească în mod religios și moral.

Cu atât mai vârtos trebuie să păstrăm noi femeile, credința care am erezit-o dela mamele, dela străbunele noastre, căci române suntem, iară românul în toate timpurile a ținut mult la credința sa, la legea sa, la neamul său. Reuniunea femeilor române din Blaj, întemeiată la anul 1891 asemenea și-a luat de țintă ridicarea unui internat de fete, dar numai după ce averea Reuniunii va ajunge la suma de 100 mii coroane. De atunci încoace, internatul fii ridicat de marele și nemuritorul arhieru

Ioan cândva Vancea, și prin urmare de internat nu e lipsă; dar sunt încă destule așezăminte de cari avem lipsă cum ar fi un orfanotrofiu, ori o școală de menaj, ori alte timpul și împrejurările, vor decide, numai suma de mai sus, să fie agonisită.

Despre activitatea, zelul, și interesul care-l desvoltă comitetul față de prosperarea Reuniunii, va auzi onorata adunare generală, din raportul Dlui secretar, după cari declar a 37-ea adunare generală de deschisă.

Icoane din viață.

III.

Intr'o seară ședeam în cafana „Japan” de pe calea Andrassy. La masă eră o societate interesantă. Câți inși atâtea religii. Eră un rom. cat. un luteran, un calvin, un jidan și — eu. Cel dintâi eră un profesor, bărbat în vrăstă de 35—40 ani. Chiar acum se întorsese din străinătate, unde a petrecut mai mulți ani. Dânsul ne spunea multe din celea ce a văzut și esperiat prin Anglia, Germania Franția ș. a. Vorbiam despre educație, despre artă, despre decădița morală din Berlin, și în urmă despre religie. E interesant, că ori cât de nepăsători se arată oamenii în ale credinții, conștiința totuși nu le dă pace, și de câte ori se află în societate vre-o față bisericească pentru toată lumea n'ar scăpa ocazia de a nu zgândării chestia

Toată erupțiunea forțată a coteriștilor contra Dlui Dr. I. Maniu a fost o scenerie, iar răspunsurile date au fost mai mult ca copilărești. Adevăratul răspuns Dl Dr. I. Maniu l-a primit dela Tisza, cel crezut mort politicește. S'a ridicat acest om de care tremura coaliția și a spus, că Viena până când magiarul trăiește să nu se teamă — și l-au aplaudat toți câți au tunat și fulgerat contra Dlui Maniu.

Ungurii s'au spăriat, că noi ne oferim Vienei și au trebuit să vie ei să liciteze și să deie totul, numai ca să nu putem și noi ajunge.

Oravița. Ni-a fost dat să vină peste noi și aceasta înfrângere rușinoasă. Și e cu atât mai dureroasă aceasta cădere, că noi eram amăgiți în necunoștința noastră să credem, că acest cerc nu ni-l poate lua nime.

Din alegerea aceasta noi ne-am ales cu niște esperințe triste. Am văzut cu durere, că preoțimea și învățătorimea noastră a pășit fățiș ca potrivnici ai intereselor și a cauzei poporului românesc. Și e din seamă afară dureros să vezi preoțimea noastră, care reprezintă continuitatea luptelor noastre politice, decăzută și ajunsă în starea deplorabilă de a putea fi vândută și cumpărată ori și când și ori și cui.

Am văzut cum răsar tot mai des existențele nu le, cari pentru căpătuieli sunt în stare să vândă și să-și bată joc și de cele mai sfinte cauze ale poporului la care au aparținut.

Și vor răsări și alți tăciunari, cari pentru căpătuieli î-și vor oferi serviciile potrivnicilor noștri, — drept aceea să fim trezi și să izgonim din bună vreme pe aceste existențe păcătoase — infierându-le după cuviință.

CORESPONDINȚE.

Scrisoare din România.

Joi în 18 Februarie n. 1909 în Cameră a avut loc *Adunarea Marelui Colegiu* pentru alegerea Mitropolitului Primat și Mitropolitului Moldovei și Sucevei. Afară de membrii sf. Sinod compus din Episcopii și Arhierii Terii, au fost de față și Ministrii dñii: Ionel Brătianu, prim-ministru, Spiru Haret al cultelor și instrucțiunii publice și Ministrul de războiu Generalul Averescu.

Senatul a fost reprezentat prin președintele său d. General Budișteanu. Camera n'a avut nici un reprezentant. Din deputați și senatori a asistat un număr considerabil. Toate tribunele Camerei fură pline de o enormă afuență de public din elita română și din clerul capitalei și al provinciei.

La oara 2 și 10 min. Episcopul de Huși, Timuș, ocupă fotoliul prezidențial, ca cel mai bătrân dintre Fetele ierarhiei ortodoxe. După ce citi articolele cu privire la alegerea mitropoliților, se încep votarea cu apel no-

minal. La despoierea scrutinului se constată că au fost 219 votanți. Episcopul Râmnicului și Noului-Severin *Atanasie Mironescu*, având 187 de voturi, este proclamat de către Episcopul Timuș, ca *Mitropolit-Primat* al României. Immediat după proclamare noul Primat se urcă la tribună, și după ce și deputații și senatorii ocupară locurile, — se face mare liniște. Cu un glas ferm, noul Mitropolit ține o cuvântare întreruptă de număroase și puternice aplause.

Dăm câteva cuvinte:

.... Este și degetul lui Dumnezeu în această alegere, căci după ce la 5 Februarie 1895 am fost hirotonisit arhieru, tot la 5 Februarie, astăzi, sunt ales Mitropolit Primat.

„Imi dau bine seama de greutatea sarcinii pe care mi-o puneți pe umerii slabi și de însemnătatea deregătoriei ce voiu avea de exercitat. Pătruns însă de învățăturile bisericești, înălțimea locului la care m-ați urcat nu mă va ameți, iar foloasele nu mă vor ademeni se mă abat dela datoriile de bun păstor. Esperința de 11 ani ca Episcop al Râmnicului m-a învățat, că pe scaunele acestea pe cari ni-le incredințați, nu e loc de desfătare, ci de muncă; nu e loc de agonisire, ci de jertfire.

.... Voi sluji cu dreptate și voiu fi straja neadormită pentruca sfânta noastră credință să pătrundă adânc în masele poporului. Voiu propovădui paza legilor, respectul de stăpânire și iubirea de Dumnezeu și de țară... Voiu da cuvenita ascultare guvernului Majestății Sale, întru ce privește concursul bisericești, pentru propășirea tuturor păturilor sociale, voiu fi credincios și devotat tronului și voiu sluji întru slăvirea numelui Domnului cel deapurarea mare și sfânt în vecii vecilor. Amin.“

După sfârșirea cuvântării Dl Ioan Brătianu, prim-ministru, se ridică de pe banca

religioasă. Așa și acum. S'a încins o discuție destul de interesantă și destul de zgomotoasă. Părerile erau cât se poate de deosebite.

În tot decursul discuției profesorul tăcea. Părea că ne ascultă cu luare aminte.

— Dta nu ieai parte în schimbarea noastră de idei? îl întreb.

— Cu plăcere, îmi răspunde, dar înainte de toate dați-mi voie, să vă povestesc o istorioară, a cărei erou sunt eu.

S'a făcut tăcere, iar profesorul încep.

— „Eram copil tiner, când împrejurările m'au silit să părăsesc casa părintească. Studiile mi-le-am făcut în orașul O. Nenorocul a voit, ca să ajung în o societate stricată, care mi-a șters din suflet și celea din urmă simțeminte de evlavie, pe cari mama cu atâta gingășie și dragoste mi le-a sădit în inimă. Astfel am crescut eu fără credință, fără Dumnezeu. Absolvind studiile universitare m-am dus în străinătate. Acolo mi-am continuat viața mea imorală cu atât mai vârtos, cu cât mediul în care mă aflam în Paris și Berlin era mai priincios principiilor mele ateiste. Eram eroul patimilor celor mai urâte. Iar trupește eram o ruină, o arătare bătută de vânt. Cu toate acestea studiam. Dorul de a ști mă împintea să caut adevărul. Ceteam pe Kant, Voltaire, Buchner, Schopenhauer ș. a. Odată eram tocmai în Berlin, când mi-a ajuns în mână o carte a lui Socrate. Am citit-o. Era o carte interesantă, în care Socrate cu argumente clare

dovedește, că Zeus există. Am citit-o odată, și încă odată. Mi-se părea un lucru nou, despre care eu n-am mai auzit. Zeus există. Curiozitatea-mi era stărnită. Să vedem ce zice în chestia aceasta scriptura creștină. Mi-am cumpărat o scriptură și am început a citi. Cap de cap, propoziție de propoziție mi-se părea mai interesantă. Văzuta-ți om rupt de foame? Văzuta-ți cu ce poftă mănca el? Dacă da, atunci vă puteți face ideile despre pofta, cu care ceteam scriptura. Înaintea ochilor mei se deschise un orizont nou, un câmp de vrajă, o frumuseță ca din povești, o filozofie supraomenească. Am citit întreagă Scriptura. Teoriile tuturor filozofilor vechi și moderni le aflam despuse în această operă minunată, numai cât într'o formă clară, cristalizată și sănătoasă. Și de atunci tovarășul meu cel mai credincios e sf. scriptură. Totdeauna, ori unde merg o am în buzunar. Nu trece zi, în care să nu cetesc cel puțin un capitlu din ea. Pe urmă m-am nizuț, ca principiile morale scoase din sf. scriptură, să le pun în praxă. La început lucrul mergea cam greu. Dar răsplata întrecea oboseala. O pace, o liniște binefăcătoare îmi umplu sufletul. Liniștea aceasta, pe care până acum nu o gustasem, mă făcea fericit. Pacea din suflet mi-se revărsa și asupra trupului. Am început a mă întări, obrazul mi-se rotunzea mușchii î-și recăștigă vigoarea, elasticitatea. Priviți la mine! În locul scheletului de odinioară, azi stă un atlet înainte d'voastre.

Domnilor, istoria aceasta fie concluzia discutei d'voastre. Și dacă mi-aș lua îndrăzneala să vă dau un sfat, v-aș zice: „Citiți scriptura, adânciți-vă în adevăratul ei înțeles și vă asigur nici unul dintre d'voastră nu o să fie necredincios!...“

După ce sfârși, urmă o tăcere adâncă, care tăcere nici unul nu îndrăznea să o intrerupem, cu atât mai vârtos să-i contrazicem. Mie mi-se părea că am mai auzit istoria asta. Dar unde? Oare nu e aceasta istoria sf. Augustin? Da, în mijlocul nostru era un Augustin modern.

Nihil novi sub sole.

*

Iată ce ne învață școala vieții.

Deși celea spuse nu sunt povești, nici jocul fantaziei, ci lucruri adevărate, prinse din viață, totuș nu mă leagă în speranța deșartă, că cetindu-le vre-un necredincios să va întoarce. Nu. Căci știți cu cine-l aseamăn pe omul necredincios? Cu Gerila lui moș Creangă, care încolăcit în jurul unui foc de o sută stânjini de lemne, zberă în gura mare, că moare de frig. De suflarea lui înghiață chiar și para focului. Pentrucă scris este: „Dumnezeu celor mândri le stă împotriva, iar celor smeriți le dă dar.“

Simion Gocan.

(Sfârșit).

ministerială și îndreptându-se spre noul mitropolit îi sărută mâna, felicitându-l cu entuziasm și cu sfânt pietizm.

Noul Mitropolit îl binecuvântează, și apoi defilează ceilalți miniștri. Noul mitropolit a trecut apoi prin băncile deputaților, mergând la șefii și fruntașii tuturor partidelor, mulțumindu-le călduros.

*

Imediat încep procedurile pentru alegerea mitropolitului Moldovei.

Rezultatul Scrutinului a fost alegerea de Mitropolit al Moldovei și Sucevei a Episcopului Pimen Georgescu, fost Episcop al Dunării de jos. Deasemeni ținea o cuvântare înaintea Colegiului, de multe ori viu aplaudată. În urmă Episcopul Timuș declară închisă ședința marelui Colegiu.

*

Noii mitropoliți în veșmintele lor arhieresti azi Duminecă s'au urcat în careta regală și fiind escortați de un pluton de jandarmi călări, vor merge la palatul regal spre a se prezenta regelui. Investirea a făcut-o Majestatea Sa, încunjurat fiind de toți ministrii și membrii sf. Sinod. În sala tronului regele înmânând cărja, adresează către Primat următoarele cuvinte:

„Îți încredințez cărja arhiepiscopală, pentru a păstori eparhia sf. mitropolii a Ungro-Vlahiei.“ De asemeni, cu aceleași ceremonii se făcu și investirea mitropolitului Moldovei. În răstimpul ceremoniilor investirii clopotele capitalei sunau. După cuvântarea pe care regele le-o adresă, cortegiul în frunte cu arhidiaconii mitropoliei purtând cărjele mitropoliților, se îndrumă către mitropolie. La intrare noii mitropoliți fură întâmpinați de clerul întreg al mitropoliei, în care se oficia un Te Deum.

*

Mitropolitul Atanasie Mironescu s'a născut în anul 1856 în comuna Trohan (jud. Vaslui), unde a și fost preot mai târziu. Sfârșind cursul primar la Vaslui, a urmat și terminat cu succes 7 clase ale Seminarului Veniamin din Iași. După ce s'a căsătorit, fu hirotonit preot și designat pentru comuna sa natală.

După doi ani de căsătorie, încetându-i din viață soția, a continuat să păstorească parohia sa cu zel deosebit, găsind aci mângâiere pentru pierderea suferită, până în anul 1881, când veni în București spre a urma cursurile facultății de teologie, ce se înființase atunci provizor.

La anul 1882, prin indemnul Dlui Dr. Cornoiu, s'a dus la Cernăuți, unde a studiat teologia până în anul 1886, când obținând doctoratul în teologie, a fost numit profesor de teologie morală la facultatea de teologie din București, unde a funcționat până la anul 1900, când fu ales episcop al Râmnicului și Noului-Severin.

La Episcopia Râmnicului s'a distins în deajuns prin lucrări teologice.

*

Mitropolitul Pimen Georgescu s'a născut în anul 1853 în comuna Provița de sus (jud. Prahova). După sfârșirea cursului primar a urmat cursurile seminarului Nifon din București, pe cari le-a terminat la anul 1873 — dar numai cursul inferior.

Căsătorindu-se în Ploești, a fost hirotonit diacon pe seama bisericii sf. Vasile din Ploești.

După câțiva ani de căsătorie, încetându-i din viață soția, a venit în București, unde a fost îmbrățișat de mitropolitul Calinic Miclescu și numit diacon la mitropolie, iar în același an 1877 a continuat cursul superior la Seminarul Central pe care terminându-l la anul 1880, a fost trimis la studii teologice la Cernăuți, împreună cu alți colegi. În anul 1886 terminând facultatea teologică, a obținut doctoratul în teologie.

Înapoiat în țară a fost numit pe rând predicator al mitropoliei, director al Seminarului Central și la internatul teologic, de asemeni, mai în urmă, fu numit profesor de teologie dogmatică la facultatea de teologie, până în anul 1902, când a fost ales episcop al Dunării de jos.

*

Deși ambele mitropolii din România sunt azi cărmuite de noi păstori, noi Uniții din Transilvania cât și catolicii din România, zis fățiș — și cu durere — tare puțin ne așteptăm dela noii mitropoliți în ceea ce privește schimbarea convingerilor religioase și îndreptarea tendințelor și ideilor ortodoxe.

Ce-i drept, gazetele într'una ne conving, că noii Ierarhi vor stărui să reformeze radical clerul ortodox, să-l lumineze și să-l aducă la o mai înaltă stare morală; dar la urma urmei la ei va fi bună toată munca și străduința lor, când iarăși vor propovădui ură, dușmănie și fanatism față de mântuitoarea idee a sântei uniri între ambele biserici dezbinată? Și n'ar fi oare mai bine ca să stăruiască pentru a se înfrăți, pentru a se împacă cu adevărata biserică a lui Hristos după cum însuși a zis: „Să fie o singură turmă și un singur păstor.“

Dela Bistrița.

Cronică literară.

Productivul scriitor M. Sadoveanu a publicat o nouă lucrare *Oameni și lucruri*, care alături de România pitorească alui Vlăhuța și cu Sate și Mănăstiri alui Iorga, atât prin frumuseța descrierii, cât și prin bogăția icoanelor, e chemată să ne facă cunoscute neîntrecutele podoabe ale României. Sadoveanu în acest prim volum ne duce ales prin partea de sus a Moldovei pe la Mănăstirile Bistrița, Rîșca, Neamțu, Secu, Văraticul, Agapia, Slatina și altele, ne face cunoscintă cu monahii acestor sfinte locașuri de pace, ne uitând să întretese în descrierile sale povești ori legende legate de locurile prin cari ne poartă.

Vechiul povestitor Ion Slavici scoate și Dsa un volum de *Povești*, în cari păstrând elementele mitice ale povestirilor populare și graiul dulceag și împodobit al sfătoșilor unchiași, ne dă șapte povești pline de farmec. Cea mai lungă și în același timp și cea mai frumoasă e *Zâna florilor*, apoi *Limir-Impărat*.

Un nume nou ne prezintă institutul, „Minerva“ în volumul *La Han la trei ulcele*, iscălit de Ion Dragoslav. Scriitor tinăr se apropie de Creangă, prin limba originală a povestirilor sale și prin titlu-i simplu, dar energic. Un netăgăduit merit mai are Dragoslav prin faptul că curățenia limbajului în care scrie îl face simpatic și înțeles tuturor. Povestirile: *Înghețată*, *Călărașul* și *Un om practic*, dau frumoase nădejdi de talentul său de scriitor, ca să nu pomenim de multele sale amintiri din copilărie.

În sfârșit credem să avem și o ediție critică a tuturor poeziilor lui M. Eminescu. Dl I. Scurtu ne dă în un volum de 350 pag. toate sub titlu „*Poezii*“, tot ce a aflat, controlat și constatat, că sunt lucrările poetice ale lui Eminescu. Volumul e precedat de un lung studiu asupra poetului, după care urmează toate lucrările sale clasificate după fel și epocă și cu indicarea tuturor variantelor și cu însemnarea timpului când s'au scris și revistelor unde au apărut. Mai trebuie să vedem chipul poetului, eventual facsimilul unei poezii. Adușul dela sfârșitul volumului dovedește grija pe care dl Scurtu, a depus-o spre a scoate o lucrare vrednică.

Tot în editura „Minervei“ a apărut și ediția II. din minunata scriere „*În urma plugului*“ de Sandu Aldea și vol. II. din operele complete ale lui C. Negruzzi: *Poezii*.

Repețim din nou, că jertfele, pe cari „Minerva“ le face publicând în ediții frumoase și ieftine lucrările fruntașilor literaturii române, sunt vrednice de toată considerația și încurajarea.

Povești populare de George Cătana, două volume, apărute în editura Ciureu la Brașov, păcătuiesc prin faptul, că autorul nu poartă destulă grijă, nici în redarea graiului bănățean, ori cel puțin a frazelor mai comune, nici în deosebirea elementului mitic, de cel modern. A spune, că cutare Făt frumos a desperat și a vrut să se împuște, ori că cutare ovreu făcea cămătărie foarte mare, nu ne mai duc gândul la povești populare, auzite din moși-strămoși, ci la localizări moderne.

Pentru nenorocirii din Messina.

(Continuare).

	cor.
141. Fizes	22—
142. Dămuc	9-40
143. Vașlab	10-26
144. Noul săs.	7-26
145. Mădăraș	43—
146. Curciu	3—
147. Băgău	21-70

Societate pe acții pentru comunicație și export de ape minerale ungare. Budapesta, V., Balthory 5.

Vânzarea exclusiv a următoarelor ape minerale:

Apă de Borszék fântâna principală	Apă de Boholt	Apă Hebe (Sângiorgiu)
> > Borszék fântâna Kossuth	> > Vâlcele (Előpatak)	> de Kászon-Jakabfalva
> > Borszék fântâna Boldizsár	> > F.-Rákos Mária	> > Kászon-Salutaris
> > Bodok Matild	> > Fehérkő	> > Répát
> > Baross	> > Gloria	> > Székely-Selters
> > Borhegy	> > Horgász—Hankó	> > Stoiceni (Stojkai)

148. Posmuș	32—
149. Găbud	16:60
150. Boz	3—
151. Huduc	3—
152. Doștat	5:04
153. Șarmașul-mare	24:80
154. Apahida	15:26
155. Jucul-nobil	13:84
156. Aiud	20:10
157. Sănmăr sâr.	18:68
158. Vurpăr	3—
159. Riciu	15:60
160. Roșia-de-secaș	10—
161. Budiu	3—
162. Uinoara	40—
163. Berind	16:60
164. Sântimbru	6—
165. Țapu	13:46
166. Ocnița	50—
167. Budurlău	12—
168. Deag	1:20
169. Sztlörincz	12—
170. Hagna	2:96
171. Abafaia	3—
172. Ufalău-Fărăgău	34:66
173. Tohanul-vechiu	15:64
174. Gilău	15:40
175. Țăud	5:20
176. Ciumărna	6—
177. Sâncel	66:72
178. Coroiu	4—
179. Mahaciu	9:50
180. Indol	32:62
181. Turda	4:18
182. Hașag	3:40
183. Mighindoala	2—
184. Țagșor	10:50
185. Șut	8:60
186. Luna	20—
187. Biertan și Copșa m.	3:42
188. Pânade	13:66
189. Jacodul-rom	4:10
190. Bărcuț	7:12
191. Broșteni	4—
192. Dezmir	20:88
193. Orlat	12—
194. Pintie	40—
195. Dumbrava	2—
196. Măgura	16—
197. Hășmaș	20:10
198. Filpisul-sup.	4:42
199. Poptelec	25—
200. Tur	14—
201. Sănmărtinul-deș.	25:50
202. Șardul-ungur.	5—
203. Topa-deș.	30—
204. Bardos	12:40
205. Șeușa-de-câmp.	20—
206. Spătaș	5:60
suma	981:38
transport din nrul 8	1663:91
total	2645:29

(Va urma)

Concurs.

Despărțământul XI. al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” publică concurs la 6 premii de câte 50 coroane, și 2 de câte 30 coroane pentru acei învățători, cari vor dovedi, că au învățat a ceti și scrie mai mulți analfabeți de pe teritoriul despărțământului nostru.

Învățătorii, cari reflectează la aceste premii, se vor însinua la directorul despărțământului cel mult până în 1 April a. c.

Balázsfalva—Blaj, în 16 Februarie 1909.

Ioan F. Negruțiu
director.Dr. Ioan Bălan
secretar.

Noutăți.

Hymen. Dr. Octavian Florea, medic militar și domnișoara Mărioara Vlăssă logodiți. Sincere felicitări.

Pentru fondurile arhidiecezane. Constatăm primirea următoarelor contribuiri marimoase:

p. fondul Internatului de fetițe: Alexandru Ciura, Blaj. 5 cor.

p. fondul Orfanotrofului: întru amintirea repauzatului Florian Petran, dela dna Ana Filep n. Poruț 20 cor. Vasile Idu, Almaș 10 cor. Colectați de Aur. Păculea 7:20 cor. Cu prilejul căsătoriei dlui G. Hălpuș cu dsoara Ana Crăciun dela jocul miresei 65 cor.

p. fondul Masa studenților: Ioan Costin, Rececristur 3 cor. dela familia Bontescu din Hațeg întru amintirea repauzatului George Boldea 50 cor.

p. Colecta Crucerului, parohia Buciumșesă 10 cor.

p. fondul întru amintirea repauzatilor: Institutul de credit „Patria” din Blaj 100 c. întru amintirea repauzatului David Radeș.

p. fondul preoților deficienți: Gavril Pop, Măhaciu, 10 cor.

Blaj, 26 Februarie 1909.

Cassa Centrală Arhidiecezană.

Un mecenat român. „Revista Bistriței” vestește, că regretatul căpitan în penziune: Teodor Sandul decedat în anul trecut, original din Buda, a lăsat toată averea sa în valoare de 22.000 coroane în acții și circa 28.000 coroane în libele de depuneri total deci 50.000 coroane. „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român.”

Concurs. Nr. 190/1909. În conformitate cu dispozițiunile pentru administrarea fondurilor și fundațiilor „Asociațiunii, pentru literatura română și cultura poporului român,” se publică concurs pentru „premiul Andreiu Murășan” pe doi ani de câte 300 cor. La concurs se admite ori ce lucrare originală de cuprins literar, tipărită în Ungaria în cursul anilor 1907 și 1908. Concurenții vor avea să înainteze până la 1 Mai a. c. st. n. la biroul „Asociațiunii” în Sibiu cinci exemplare din lucrările lor. Decernarea premiului se va face în ședința plenară a secțiunilor științifice-literare, iar premiarea în adunarea generală din acest an. Sibiu, 1 Februarie 1909. Prezidiul Asociațiunii: Iosif Șterca Șuluț m. p.

La locurile sfinte încă pleacă un peregrinaj tot din Viena la 24 l. c. preste Triest, Alexandria, Port Said, Nazareth la Ierusalim. Taxa e de cl. I 1600 cor. cl. II 1400 cor. cl. III 1100 cor. Insinuări se fac la pâr. Karl Krasa, Viena, VII/3.

„Economul” din Cluj și-a ținut la 27 luna trecută adunarea generală fiind de față 40 acționari, cari reprezintă preste 2500 acțiuni. Din Bilanțul anului 1908 scoatem câteva date: depunerile spre fructificare s'au apropiat de 1 $\frac{1}{2}$ mil. cor. imprumutele cambiale preste 2 mil. cele hipotecare 146 mil cor. Venitul anului 61.125.19 cor. din acesta s'a dat 7% dividende acționarilor vechi și noi, preste 4 mil spre scopuri culturale, din cari 2% bisericii din Cluj, 2200 școalei gr-cat. din Cluj. Trebuie să amintim, că acest institut e unul dintre acelea, cari dă mai mult pentru scopuri culturale. În direcție a fost ales dl Vasile Papp de Lemeny cu totalitatea voturilor. Deodată s'a hotărât vinderea celor 432 acții din ap. III neoptate încă. Cu acest prilej s'au adus elogii directorului esecutiv Dr. Amos Frâncu pentru prosperarea institutului.

Dela comitat. Cu prilejul ultimei congregațiuni a comitatului nostru, s'au făcut mai multe alegeri de oficiali. Dl avocat din Blaj Dr. Danil Szabó a protestat alegerile acestea pe motivul, că invitările la congregație s'au trimis membrilor prea târziu. După cum aflăm chiar din fișuica „Alsofehér” din Aiud, Judecătoria administrativă a dat loc acestui protest și a nimicit alegerile, cari vor trebui făcute din nou.

Rectificare. În darea de seamă a petrecerii tinerilor meseriași din 20 Februarie a. c. publicată în nru 8 al „Unirei,” din greșală a rămas afară dl Teodor Onișor, care a contribuit 2 coroane pentru care i-să aduce mulțumită Din încredințarea comitetului. Adrian Nyerges.

Necrolog. † Valeria Păltinean n. Goron, preoteasă gr-cat. în Cuzdrioara, după un morb greu și îndelungat, împărțită fiind cu sfintele taine și-a dat nobilul suflet în mâinile Creatorului la 28 Februarie st. n. 1909 în anul al 21 al etății și 3 al fericitei sale căsătorii.

Aviz comercianților!

Un local mare pentru prăvălie, provăzut cu magazine, pivnițe, poduri pentru conservarea mărfurilor, cu cvartire comode pentru o familie și pentru personalul de prăvălie, pe cum și cu curte și grădină, se poate lua în chirie începând cu 1 Mai 1909 pe mai mulți ani. Localul situat în strada mare din Blaj-opică, e edificiu modern, solid și uscat, fiind ridicat anume pentru comerț în anul 1902/3. De prezent e dat în chirie cu 2330 coroane pe an.

Cei ce ar reflectă la localul amintit mai sus, să se adreseze la Rectoratul Seminarului teologic din Blaj (Balázsfalva) până în 20 Martie st. n. 1909.

Blaj, în 25 Februar 1909.

Dr. Isidor Marcu,
rector seminarial.

(10) 2—2

Sirolin

produce poftă de mâncare îngrășă, oprește tusa, regulează secrețiunea, și oprește asudarea peste noapte.

Se recomandă zilnic de medici și profesori contra ofitei, guturailui, tusei măgărești, scrofulei și influenței

Fiindcă sunt imitațiuni fără preț se ceri todeauna pachetare originală de „Roche”.

F. Hoffmann-La Roche et Cie,
Basel (Helveția).

„Roche”

La ordin medical îl primești din ori ce farmacie.
— Prețul unei sticle 4. — cor. —

(4) 6—35

Partea literară.

Mysterium crucis.

Roman

din timpul împăratului Nero
de

Felix Nabor.

(Continuare)

57

Capitul XLVII.

Flori de paradis.

Pentru a domoli poporul agitat, s'au distribuit o mulțime de mâncări, iar din înălțime curse o ploaie de daruri scumpe; spre mânia Cezarului însă, darurile aceste ațară puțină plăcere. E drept, că se băteau ca se ajungă la juvaere prețioase, însă imbulzala nu fu așa mare, ca de obicei și nici n-a fost strivit sau călcat nici unul, ceea ce produse mirare mare la împăratului. Quiriții erau desigur rău dispuși.

Din înălțime se auzia o muzică plăcută; pe nisipul arenei însă se alungă o ceată de pitici, fără ca se fi observat cineva, de unde au venit ei. Poporul însă era dedat deja de mult cu astfel de lucruri și nu dete atențiune multă săriturilor grotești ale piticilor, și astfel ei dispărură iarăși, pe cum au venit: deodată, neexplicabil, ca fiind dintr-o altă lume.

Acum arena se schimbă într-o vale frumoasă cu poeni, coline cu tufșuri, stânci și arbori; un pârâu cu apă cristalină curgea prin vale. La mijloc se ridică o coliniță, presărată cu nisip de aur, fără tufș și arbori; marginea arenei o încheia o pădure cu stânci puternice și cu peșteri adânci.

Liniste pacinică domnea peste valea cea plăcută; pe țărâmul pârâului pășteau două capre albe, iar din pădure se auzia cântecul dulce al filomelei.

Dintr'una dintre peșteri ieșiră, mână în mână, șase fecioare în haine albe și înaintară spre coliniță. Pudentiana, fca senatorului Pudens, palidă, sveltă și castă ca o liliie, era conducătoarea lor.

Poporul se întrebă mirat, că oare ce au greșit aceste fecioare delicate de sunt aduse în arenă. Ori doară aveau ele se pășescă ca dansatoare? Mai multe dintre dansurile erau cunoscute ca fice din familii nobile și lumea își șoptea, că ar fi rușine, a pune pe astfel de odrasle nobile se pășescă ca dansatoare.

Fecioarele se opriră pe colină și-și împreunară mâinile, surizând dureros; ochii lor erau îndreptați către cer. Ele intonară o cântare lină, dulce, în carea se repetau în continuu cuvintele:

„Pro Christo! Pro Christo Domino!”

„Ce?” strigau de pe tribune, „ele-s creștine? Ce caută în arenă?”

„Se vor lupta cu leii! Înaintea leilor cu creștinii!” strigau Augustianii.

Un strigăt de indignare străbătă mulțimea: în sfârșit ea se nrl, de a mai vedea tot curgând la sânge! Ce au greșit aceste fecioare debile, de sunt târâte înaintea țărârelor? Nimic, chiar nimic! Pe frunțile lor curate stătea scrisă nevinovăția. Așadar pentruce această cruzime?

Poporul era mănios pe Cezar, fiindcă acesta nu i-a ascultat rugăciunea, și acum se oferea ocaziune, să se răzbune contra lui, zmulgându-i aceste jertfe nouă. „Lăsați-le libere!” se auzi strigând pe locurile cele mai înalte și strigătul acesta se transplantă prin întreg spațiul și se prefăcu într'un orcan, carele zgudui cirul întreg.

Cezarul tremură de furie și făcu semn cu mâna: atunci se apropiară servitorii și rupseră hainele de pe trupul fecioarelor; aceste se imbulziră la olaltă și se învălură rușinoase în zdremțele lor sfârticate, în timp ce lacrimile le curgeau pe obrazi.

Însă pe când încă servitorii erau ocupați cu îndeplinirea poruncei Cezarului și acesta se uită cu plăcere crudă la fecioarele tremurânde, un nor trecu peste arenă; cerul cel senin se înoră, și din norul cel alb pluteau în jos milioane de fulgi albi, umplură spațiul estins al arenei, se condensară într'un nor alb și învălură corpurile înfloritoare ale fecioarelor într'un văl strălucitor, care le sustrase privirilor mulțimei.

Romanii se mirară de minunea aceasta. „Zăpadă? Zăpadă, în mijlocul verei?” Într'adevăr, era zăpadă moale, proaspătă, carea cădea pe capetele și brațele lor goale! Un strigăt de mirare și de spaimă străbătă prin arenă.

„O minune! O minune în ziua mare!” Eră nemai auzit! Romanii începură a se înflora. Ei ședeau, cu ochii zgâiți, pe băncile de marmoră, palizi și tăcuți, ori strigau cu voce fricoasă, că aceasta ar fi o minune a Dumnezeului celui nou. El ar fi mănios, pentrucă credincioșii săi sunt târâți la moarte. Aceia trebuiesc liberați! Să iscă un zgomot confuz, din carele se auzia, ca un tunet, cuvântul: „Liberati-le, liberați-le!”

Cezarul zăcea, ca lovit de fulger, între pernele sale de purpură; abia băgă în seamă strigătul tunător al poporului, să uită numai mereu la norul de zăpadă...

Strigătul după libertate, după grație veni prea târziu. Deja se deschisera peșterile întunecoase ale stâncilor, cari mărgineau arena, și șese lei uriași năvăliră urlând în arenă și-și căutară jertfele.

Un moment ei tresăriră la vederea zăpezei, carea le umezea coamele; după aceea luse zăriră corpurile înfloritoare ale fecioarelor și năvăliră asupra lor.

O tăcere înfricoșată se așeză preste spațiul estins; fiecare își rețină răsuffarea și în liniștea cea mare se auzia crântănitul leilor, cari își sfășiau jertfele.

Eroinele cele tari abia dacă scoaseră un suspin și poporul, văzând acest curaj, strigă, plin de admirare: „Priviți numai, cât sunt de curajoase! Ele pot fi omorite, și totuși ori și cât sunt de chinuite, cântă imnuri Dumnezeului lor. Tare și puternic trebuie să fie acest Hristos căruia i-să închină ele, mai tare și mai puternic decât zăii cei vechi.”

Și nici dintr-o parte nu se ridică vre-o contrazicere față de cuvintele acestea, cari sunau ca o profeție. Poporul încă tot tăcea, încă tot privea cu mirare la minune.

În mijlocul acestei liniște se auzi o voce dulce, veselă ca un vânt de primăvară

carele leagănă vârfurile arborilor, și aceea zicea: „Isuse Hristoase, tu ești lumina lumii!... Isuse Hristoase, Dumnezeu adevărat, iea-mă în brațele tale!... Isuse Hristoase...”

Apoi răsună un urlat nădușit și cea din urmă dintre jertfe căzu sub brâncile leilor.

Zăpada se așeză ca un învaliș moale alb preste cadavre și le acoperi; numai petele de sânge de pe pământul alb luminau ca șese roze înfloritoare. Leii se retraseră și se așezară la poala colinei; ei clănțneau cu dinții și-și deschisera amenințatori gurile către poporul încrămențit, ca și când ei ar fi fost paznicii apărători a fecioarelor sfinte.

Norul de zăpadă a dispărut, și pe cerul senin strălucea iarăși soarele auriu. Fețele moartelor nu se puteau vedea, însă o lumină strălucitoare umplea piscul colinei, pe care odihneau cadavrele. Părea că un soare nou se ridică din adâncime și-și aruncă lumina razelor sale preste fecioare.

Romanii se ridicară și se aplecară înainte, spre a vedea lumina cea miraculoasă; însă prin circ străbătă un strigăt de mirare, de oarece s'a întâmplat o minune nouă!

Celea șese roze din zăpadă au dispărut, însă în locul lor se ridicau șese liliie înfloritoare.

La început privitorii crezură că este vre-un lucru artistic, obicinuit în arenă; însă ei văzură cu mirare, cum bobocii se desfăcură încet, arătându-și foile. Totodată din arenă se ridică un miros dulce, îmbătător.

Șese liliie, eșite din nisipul mort al arenei?...

„Minune! Minune!” Așa răsună prin cirul întreg. Poporul se îngrozi! Toți se ridicară și grăbiră spre eșiri. Nu le mai trebuiau jocuri, voiau să plece, se iese afară din locul acesta, unde Dumnezeul cel nou și-a arătat puterea sa miraculoasă.

Cezarul făcu zadarnic semn păzitorilor: cât ce se apropia vre-unul dintre ei de colină, leii se ridicau și amenințau să-l sfășie. Aceia nu se retraseră nici chiar dinaintea ruzilor de fer înroșite în foc; încunjurau mereu colina, ei, păzitorii săngeroși, regali!

Poporul privea cu mirare. „Ce Dumnezeu tare, puternic!” strigă de sus o voce puternică. „Veniți, se ingenunchăm și să ne închinăm la Hristos, Domnul, stăpânitorul lumii!”

Lumea se uită când în sus, când la minunea de jos: și pe când se imbulziă spre ieșire, făcând un zgomot vuitor, o adiere blândă, răcoritoare de vânt primăvăratice trecu preste inimile cele împetrite...

(Va urmă).

STUDII CRITICE

din sfera teologiei dogmatice
de Dr. Nicolae Brînzău.

Introducere.

— Poți face la noi știință peste tot? La aceasta întrebare am ajuns mai deunăzi în o convorbire avută cu un prieten al meu pe tema literaturii științifice la noi. Și răspunsul, la care am ajuns amândoi, a fost: întrucât e vorbă de partea materială a chestiei, fără șovăire putem zice, că ba, la noi nu se plătește deocamdată nici un fel de

știință, căci înseamnă o pierdere materială aproape sigură; dar întrucât e vorbă de partea morală a problemei, care este și la noi lipsă de literatură științifică, ai cui o face, ai public, la care să poți conta în privința intelectuală? răspunsul e un categoric *da*. E sigur, că neamul nostru nu a abzis de pretențiile unei culturi spirituale, de care se ține și cultura bisericască, iar preoțimea noastră, har Domnului a ajuns în timpul din urmă acolo, că numără între membrii săi și atari, cari — conform creșterii primite — dela coarnele plugului și dela cântarea slușbelor mai privesc și la alte lucruri: la chestii teoretice, probleme științifice, caută nutremânt spiritual și intelectual. La toată întâmplarea însă, ori cum ar stă trebile, datori suntem a ne emancipa dela stările din trecut, a lucra și pe terenul științific-bisericesc, ori este interes, și atunci e bine, ori lipsește încă, și atunci trebuie deșteptat.

Cele spuse aici nu sunt lucru nou, le-au simțit, le-au spus alții înaintea noastră și au cercat să le pună în praxă.

Acum câțiva ani un tiner magiar spunea colegilor săi: nu vorbiți voi așa ușor despre români, în cercul *Mitropolitului Mihályi se află oameni de știință europeană* (Gyárfás Elemér în *Kolozsvári Egyetemi Lapok*, 1903). Sunt sigur, că numitul tiner se gândea atunci numai la dnul Dr. Bunea, ale cărui opuri le studiază atunci; însă noi cu atât mai vârtos ne alăturăm la cele zise de el în senz plural, cu cât o putem prevedea cu comentarii noi, necunoscute de el; căci, pe cum știut este, în timpul din urmă produsu-s'au pe lângă dl Bunea și alți oameni, arătând lumii, ce învățați ascunde în sine Blajul. Dintre acestia cel mai nou și pentru obiectul nostru de față cel mai însemnat e dl *Dr. Vasile Suci*, al cărui op sistematic, *Teologiu Dogmatică* fundamentală și specială, nu de mult s'a completat, stând gata înaintea noastră cu dimensiunile unui op, care ar face cinste literaturii ori cărui neam din Europa.

Teologia dogmatică! ce lucru abstract, specialminte teologic, fără orice interes pentru mine: vor esclama cei mai mulți dintre cetitorii noștri. Și totuși — zic eu — ce este de interes mai real, mai practic pentru viața, pentru toate faptele noastre, ca teologia dogmatică?! Aceasta este candela, care revarsă lumină asupra rostului ființei noastre, aceasta este tezaurul, care cuprinde în sine adevărurile, după cari are să se îndrepteze viața noastră întreagă. Aceasta în sfârșit, ca știință, este lanțul, ce formează legătură între adevărurile științelor profane, naturale și între acelea ale credinței supranaturale, religioase. Fie cineva preot sau mirean, fie învățat sau cărturar mai simplu: dogmatica, cu obiectul său religios, are interes pentru toți deopotrivă cu aceea deosebire, într'o formă se prelucră pentru unii și într'altă formă pentru alții. „*Dogmele fac popoarele*,” a zis Bonald și asta înseamnă, că un popor numai într'atâta există, întrucât poșede anumite bunuri morale, de cari se ține înainte de toate credința cu obiectul său. „*Neîncetat voi propovedui, zice De Maistre, ceace cred, că omul numai într'atât prețuiește, întrucât are credință*” an Frau v. Stourdza, la Tissot, *Das innerliche Leben*, ed. 1904 p. 84).

Pe aceste adevăruri dacă am da noi ceva, dar mai ales preoțimea noastră, alt spirit ar suflă în noi, altcum ne-am pricepe chemarea, alt cum ni-am implini datorințele

sublime și de interes vital pentru neamul nostru.

Iacă, din un punct de vedere, valoarea opului de Dr. Vasile Suci. Când ai înaintea ta acest op și privești rodul muncii uriașe, cheltuită cu el: te cuprinde cuvenitul respect și o admirație așa zicând, pentru acel om care mulți ani dealungul a lucrat neobosit, fără ori ce alt interes, ba cu risicul multor jertfe, numai să folosească literaturii noastre bisericesti și prin asta neamului. Săracă e literatura noastră teologică preste tot, dar cu dogmatica stam poate mai rău: e un studiu așa de mare și nu aveam nici o lucrare, la care să ne putem provoca înaintea străinilor. Ediția românească a lui Schwetz, oare cândva op celebru, azi învechit, se epuizase de mult și se așteptă lucrare nouă, dela autor nou. Acesta n-i l'a dat dl Dr. Suci.

Iacă a doua însemnătate a opului dsale.

Multe dări de samă s'au făcut asupra acestui op atât în „Unirea,” cât și în alte foi, relevându-se însămănătatea extraordinară ce o are apariția lui. Deci de aceasta nu ne vom mai ocupa. Vom face însă — ceea ce pe cât știm, nu s'a făcut încă — vom face o încercare de critică acestui op și anume astfel, că în cele următoare, cari se pot conzidera altcum și ca studii de sine stătătoare, vom face continuă reflexie la opul dlui Dr. Suci, asemănând cele zise de noi cu cele ce ne dă ori nu ne dă dsa, ca așa eventual să contribuim la stabilirea unor puncte de mâncare, cari pot fi luate în socotință la o a doua ediție. Chiar și fără de acest respect datori suntem a o face aceasta ca prin asta să arătăm atenția cuvenită opurilor literare, cum se află asta în măsură abundanță la alte neamuri și la neamul nostru în privința literaturii profane și parte și în privința literaturii teologice la frații gr-or.

Înainte de a intra înse în grosul muncii, trebuie să cerem pe sama noastră cu atât mai vârtos, ca dl Dr. Suci, acea conziderație, ce o merită la atare lucrare „mizeriile și hărțuierile zilnice” (Teol. Fund. I. pref.), cari îți îngreunează munca. Căci alta-i să fi ani dealungul profesor în oarecare centru, să te ocupi cu acelaș studiu, să ai la dispoziție mijloacele recerute — și alta-i să „faci știință la sate” cum să zice, fiind ocupat cu atâtea lucruri și avizat fiind numai la biblioteca-ți proprie.

Iar întru cât am intră în dispute și s'ar ivi între noi deosebire de păreri, tot așa trebuie să declarăm și noi, ca dl Dr. Suci, că principiul nostru este: în *necessariis unitas, in dubiis libertas, in omnibus caritas!* Cari principiu ne-am dedat a-l atribui marelui Augustin (așa și dl Dr. Suci), dar mai nou s'a dovedit, că nu se trage dela sf. Augustin, ba nu e mai vechiu decât cel mult din v. XVI. (cf. Denifle, Luther u. Luthertum, Mainz, 1906. p. I. în notă).

Bibliografie.

A apărut:

1. Teologia dogmatică fundamentală de Dr. V. Suci prof.

vol. I. *Apologetica creștină* fco. 5•30.
vol. II. *Tradițiunea și Bis.* fco. 5•30

2. Teologia dogmatică Specială.

vol. I. *Dumnezeu Unul, sf. Treime, Dumnezeu Creatorul, Intruparea Domnului și Grația.* fco. 7•30 cor.
vol. II. *Sacramentele și Eshatologia.* fco. 7•30 cor.

3. Hipnotism și Spiritism 1•50

Preaveneratul Conzistor Arhiepiscopesc a permis să se poată procura aceste cărți din cassele bisericesti pentru biblioteci. — Să află de vânzare la Librăria sem. teol. Blaj—Balázsfalva.

Proprietar-editor: Aurel C. Domșa.
Redactor rezpoz.: Augustin Gruția.

Respirațiunea

e cu mult mai ușoară deja după folosirea celor dintii câteva porțiuni de Emulsiunea SCOTT și ușurința aceasta pe zi ce merge crește.

De 32 ani încoaci, cu miile au experiat aceasta. Toemai așa e de bătătoare la ochi însănătoșarea generală.

Când cumperi Emulsiunea de SCOTT să fi cu luarea aminte la marca scutitoare Pescarul.

Apetitul și somnul

ți-să vor întoarce, mistuirea ți-să va îndreptă. Probează si te vei convinge.

Prețul unei sticle originale e 2 cor. 50 fileri.

Se află în ori ce farmacie. (47) 21—22.

Cea mai mare școală de viță de vie

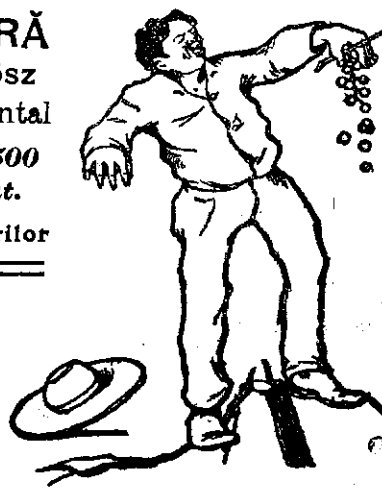
sub controlul statului.

Plantațiune
MILENARĂ
în Nagyösz
comit. Torontal
Aproape 500
jugăre cat.

Lista prețurilor
== gratis. ==

Cumpărați dela plantațiunea milenară.

Nu-s cumpărați dela plantațiunea milenară. (6) 4—10

„Recomandăm proprietarilor de vii cu toată căldura tovarășia românească „Mugurul“ însoțire economică-comercială în Elisabetopol (Erzsébetváros) care vinde altoie de viță de vie de toate speciile pe cum și viță americană cu și fără rădăcină și la dorință însoțirea dă instrucție gratis ori cui în toate ramurile viticulturii.

(34) 19-52

Traian A. Todorescu,
 producător de vinuri în Világos (Șiria)
 livrează vinuri foarte bune, și curate după dealurile cele mai renumite, dela 50 ltr. în sus (în engros) cu prețuri moderate depozituri: Musoa-moderat, Galșa, Șiria, Covasint, Minis.

Centrala: Világos (Com. Arad) la dorință prospecte gratuite.

(49) 16-52

„Sădirea și cultivarea viei“
 de

Nicolae Pop.

Preț: 2 coroane + 20 fileri porto.
 Se poate procura dela Librăria seminarială din Blaj—Balázsfalva.

Rog să o tai și să o păstrezi. □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □

La plătiri în rate numai

atunci am putea răspunde, dacă am mări prețul cu 100 până la 150 procente. — Prețul de tot moderat arătat de noi să înțelege numai la solvire momentană ori contra ramburs.

Oroloagele de aur Rem. Electro pentru domni și doamne, sunt gravate, ornate și au 3 capace, cu cadran și minuter aurit ori argintat. Pentru asigurarea acurateței să dă garanță în scris pe 3 ani.

Prețul unui orologiu e 14 cor.

E. Weiss, Wien, XV/1, Kellinggasse 1/18.

Rog să o tai și să o păstrezi. □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □

(8) 7-10

Atențiune!

Altoi de viță de vie să nu comanzi până ce nu vei cere dela mine Prețurent! Mia de altoi de viță de vie e cu 140 cor. Delaware costă mia 100 cor. □ □ □ □ □

Adresa:

Szigyártó Nagy Mihály

Felsőregesd, Somogy megye.

(56) 15-25

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătorii de clopote și fabrica de scaune de fer pentru clopote a lui

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

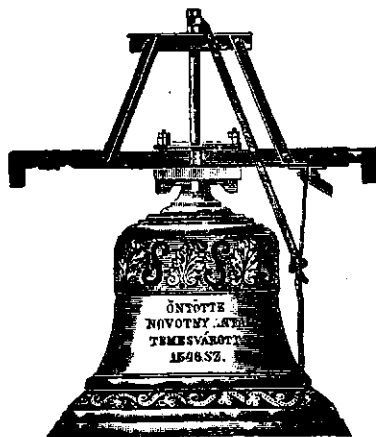
(46) 17-52

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, pe cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioasă, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fer bătut. construite spre a le întoarce cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură prin aceea ce sunt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

→ clopotele găurite ←

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au un ton mai intens, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, decât cele de sistem vechiu, așa, că un clopot patent de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 461 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toate de metal.

Prețcuranturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco

Institut indigen. Banca de asigurare

„Transsylvania“

din Sibiu

(45) 17-52

→ întemeiată la anul 1868 ←

Sibiu, strada Cisnădiei nr. 5 (edificiile proprii), asigură în cele mai avantajoase condiții:

☛ contra pericolului de incendiu și exploziune. ☛
 edificii de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, nutrețuri și alte produse economice etc.

☛ asupra vieții omului ☛

în toate combinațiile, capitale pentru cazul morții și cu termen fix, asigurări de copii, de zestre, rente pe viața întreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului.

Valori asigurate contra incendium: 95,816.412 coroane. capitale asigurate asupra vieții: 9,882.454 coroane.

Dela întemeiere institutului a solvit: pentru despăgubiri de incendii 4,484,278.83 cor. pentru capitale asigurate pe viață 4,028,113.12 cor.

Oferte și ori-ce informațiuni se pot primi dela: Direcțiune în Sibiu, str. Cisnădiei nr. 5 etagiu I. curtea I.

și prin agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița, Cluj și Oradea mare, pe cum și dela subagenții din toate comunele mai mari.